

voorstel aan de raad

Opgesteld door	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Kenmerk	Creemers, D.A.M.L. (Nick) 5823048/20191210
Vergadering	
Vergaderdatum	
Geheim	Nee
Beleidsveld	Economische Zaken

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Regio Utrecht

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

- 1 In te stemmen met mede-oprichten van en deelname aan de ROM Regio Utrecht B.V. volgens de bijgevoegde concept-akte van oprichting en statuten.
- 2 In te stemmen met mede-oprichten van en deelname aan de Regionale Samenwerkingsmaatschappij Regio Utrecht B.V. volgens de bijgevoegde concept-akte van oprichting en statuten.
- 3 Het restant van de reserve "co-financiering Pieken in de Delta" te bestemmen voor de ROM en 0,175 miljoen euro te onttrekken voor opstartkosten en een bijdrage aan de exploitatiekosten in 2020.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris,

De burgemeester,

Drs. G.G.H.M. Haanen

Mr. J.H.C. van Zanen

Conclusie commissie

Bijlages

Voorstel: Voorstel_12042

Bijlage: Businessplan ROM Regio Utrecht

Bijlage: Akte van oprichting ROM Regio Utrecht BV

Bijlage: Akte van oprichting Participatiefonds ROM Regio Utrecht B.V.

Bijlage: Akte van oprichting Regionale samenwerkingsmaatschappij Utrecht BV

Bijlage: Akte van oprichting Healthier Urban Living POC Fonds BV

Bijlage: Toezichtarrangement ROM Regio Utrecht B.V.

Bijlage: Toezichtarrangement - bijlage 1 - Rollen GU bij ROM

Bijlage: Toezichtarrangement - bijlage 2 - Veri-matrix rollen en verantw. ROM

Bijlage: Toezichtarrangement - bijlage 3 - Statutaire bevoegdheden ROM

Bijlage: Afwegingskader verbonden partijen, ROM

Bijlage: Advies PwC toetsing documentatie ROM regio Utrecht

Bijlage: Raadsbrief Voorhangprocedure oprichting Regionale Ontwikkelings-maatschappij (ROM)

Bijlage: Besluitenhistorie ROM Regio Utrecht

Eerdere besluitvorming

Coalitieakkoord 'Utrecht Ruimte voor iedereen'

Uitvoering

Na een instemmingsbesluit van de gemeenteraad en de andere partners zullen de ROM en de andere B.V.'s opgericht worden. De kwartiermaker/ directeur zal de ROM in samenwerking met de betrokken partners verder inrichten, in lijn met het businessplan en de Regionale Economische Agenda.

Context

Maatschappelijke opgaven zijn leidend voor het economisch beleid van de regio. De nieuwe Regionale Economische Agenda (REA) 2020-2027 verbindt maatschappelijke opgaven met economische kansen. De omvang van de opgaven en de snelheid waarmee deze zich aandienen, vragen om intensivering van de aanpak, inclusief een uitvoeringsorganisatie met voldoende capaciteit.

Het rapport 'Kansen in een Topregio' constateerde in 2018 dat het Utrecht ontbreekt aan krachtige uitvoeringsorganisaties om de strategische economische agenda te ondersteunen. In het bijzonder op het gebied van financiering en ontwikkelcapaciteit om MKB ondernemers te helpen met nieuwe businessmodellen en innovatie projecten (business development) is de regio versnipperd en blijft de inzet in de regio in omvang achter. Met als resultaat dat de regio te weinig profiteert van de innovatieve kracht van het MKB, relatief weinig risico-investeringen aantrekt en het risico loopt dat groeiende bedrijven de regio verlaten of hun concurrentiepositie verliezen. Voor een krachtig en samenhangend ecosysteem is een Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) de ontbrekende schakel.

Zes partijen (Provincie Utrecht, de gemeenten Utrecht, Amersfoort, Hilversum, de Universiteit Utrecht en het Universitair Medisch Centrum Utrecht) hebben gezamenlijk opdracht gegeven voor de nadere uitwerking van de ROM.

Het gezamenlijk uitwerken van een regionale economische ambitie, een kapitaalmarktonderzoek naar financieringsbehoefte van het MKB, de gesprekken met het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, een verkenning van mogelijkheden en ambities van partners, een vergelijking met andere regio's van het huidige economisch instrumentarium heeft bij de opdrachtgevers geleid tot de keuze om nu een regionale Utrechtse ROM in te richten volgens een basisscenario. De ROM zal als belangrijkste taken hebben een combinatie van Innoveren (business development), Investeren (financiering en deelname) en Internationaliseren (handel en exportbevordering). De ROM creëert tegelijkertijd een duidelijk aanspreekpunt in de regio voor ondernemers, investeerders, het Rijk, kennisinstellingen en regionale overheden als het gaat om innovatievragen, projectontwikkeling en financiering.

Zoals bij de vaststelling van de Nota Verbonden Partijen op 17 september 2015 is besloten, is het uitgangspunt dat verbinding altijd een (instemmings)besluit van de gemeenteraad vraagt. Daarnaast wordt de gemeenteraad conform artikel 169 lid 4 Gemeentewet separaat in de gelegenheid gesteld wensen en bedenkingen kenbaar te maken (voorhangprocedure) over de mede-oprichting door en deelname van Utrecht aan de op te richten ROM Regio Utrecht en Regionale Samenwerkingsmaatschappij Regio Utrecht.

De ROM geeft uitvoering aan de REA; instemming met de REA wordt separaat ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Beslispunt

- 1 In te stemmen met mede-oprichten van en deelname aan de ROM Regio Utrecht B.V. volgens de bijgevoegde concept-akte van oprichting en statuten.

Argumenten

- 1.1 In het coalitieakkoord is aangegeven dat Utrecht het initiatief neemt voor de oprichting van een regionaal investeringsplatform.

In het coalitieakkoord Utrecht, Ruimte voor iedereen is aangegeven dat Utrecht samen met publieke en private partners in de regio een regionaal investeringsplatform wil inrichten gericht op het creëren en aanjagen van de werkgelegenheid en bedrijvigheid van de toekomst. De uitwerking van dit initiatief heeft vorm gekregen in de ROM Regio Utrecht B.V.

In totaal zijn er bij oprichting zeven deelnemende partijen: de opdrachtgevers voor de nadere uitwerking van de ROM en het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

1.2 De ROM is een antwoord op een aantal vraagstukken.

De ROM is geen doel zelf, maar helpt een antwoord te geven op een aantal vraagstukken:

1. Het creëren van een aanspreekpunt in de regio om co-financiering te krijgen vanuit Invest-NL bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Oplossingen die vaak een moeilijk financierbare top kennen.
2. De Regio Utrecht beschikt over een zeer bescheiden omvang aan stimuleringsinstrumenten voor het MKB. Er is weinig effectieve business development capaciteit om innovatie bij het bedrijfsleven en daarmee steun bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken tot stand te brengen. De ROM beschikt over business development capaciteit waardoor bedrijven sneller in staat zijn om hun product door te ontwikkelen en op te schalen.
3. De ROM gaat via haar Participatiefonds (ROM Fonds B.V.) voorzien in een niet in te vullen behoefte naar kapitaal bij het innovatieve MKB. Er zit met name een niet ingevulde financieringsvraag tussen de €250.000 en €1.25 miljoen. Dit is geconstateerd door onderzoek van PWC in 2018 en bevestigd door een recent kapitaalmarktbehoefte onderzoek van REBEL/Panteia.
4. De versterking van de effectiviteit van de relatief beperkte, regionale, versnipperde inzet op internationalisering van het bedrijfsleven door bundeling van capaciteit binnen de tak 'Trade en Invest'.
5. Het zorgen voor een helder en eenduidig aanspreekpunt in de regio voor bedrijven met een business development en of investeringsvraag. Het bestaande Healthier Urban Living Proof of concept (POC) fonds, dat haar funding kent via EFRO middelen en werkt met achtergestelde leningen, komt in beheer van de ROM BV. Hierdoor wordt versnippering van capaciteit voorkomen.

1.3 Het businessplan van de ROM is extern getoetst.

Om meer zekerheid te krijgen zijn het businessplan en de achterliggende stukken door PwC getoetst op vier dimensies: bedrijfseconomisch, staatssteun, juridisch en fiscaal. PwC heeft een aantal opmerkingen gemaakt. Op onderdelen zijn deze al verwerkt en voor het overige zullen ze worden betrokken bij de verdere uitwerking van de ROM.

1.4 De ROM Fonds B.V. geeft invulling aan de investeringstaak van de ROM.

Om de investeringstaak invulling te geven, wordt de ROM Fonds B.V. opgericht. Het ROM Fonds financiert bij zgn. marktfalen. De financiering is maximaal 49% in een deelname en altijd aanvullend aan andere financiers (bank/ private equity). De reikwijdte van de financiering is minimaal 0,250 miljoen euro en maximaal 2,5 miljoen euro. Het fonds heeft daarbij een revolverend karakter. Een extern investeringscomité van deskundigen beoordeelt de aanvragen voor financiering vanuit het fonds en adviseert daarover. Een investeringsreglement vormt daarbij het toetsingskader.

1.5 De ROM geeft uitvoering aan de REA.

De REA vormt de inhoudelijke agenda voor de werkzaamheden van de ROM. Activiteiten van de ROM moeten bijdragen aan het realiseren van de REA. Op die bijdrage aan de REA wordt de ROM ook beoordeeld.

1.6 Een participantenraad maakt bredere deelname aan de ROM mogelijk.

Binnen de structuur van de ROM is een mogelijkheid gecreëerd waarin (publieke) organisaties wel kunnen bijdragen aan de exploitatiekosten van de ROM zonder deel te nemen aan het participatiefonds. Deze organisaties krijgen een plek in de participantenraad en krijgen daarmee de mogelijkheid de ROM te adviseren.

1.7 De ROM draagt bij aan economische en maatschappelijke welvaart.

De ROM is een van de uitvoerende partijen van de REA. De ROM gaat de uitdaging aan om meer toegevoegde waarde te leveren met relatief minder grondstoffen en energie, een lagere belasting van het milieu en betere sociale condities. De brede maatschappelijke

inzet vertaalt zich langs vijf lijnen:

1. Maatschappelijke uitdagingen zijn leidend voor de Regionale Economische Agenda en daarmee voor de ROM.
2. De Social Development Goals (SDG) zijn meegenomen in de REA en daarmee in de opdracht aan de ROM.
3. In het Investeringsreglement wordt verwezen naar de REA, dus het Investeringscomite zal bij het beoordelen van investeringsvoorstellen (mede) toetsen aan de daar geformuleerde maatschappelijke opgaven en doelen en aan de SDG's.
4. De gemeente kan als aandeelhouder via de Algemene Vergadering van Aandeelhouders hier op sturen.
5. De REA zal in 2024 geëvalueerd worden op zijn uitwerking op brede welvaart.

- 1.8 Het Toezichtarrangement helpt bij het vorm en inhoud geven aan de relatie tussen gemeente en ROM, en bij een adequate invulling van het aandeelhouderschap.
Het Toezichtarrangement heeft een dynamisch karakter en vraagt voortdurend aandacht op volledigheid en naleving. Dat start bij het toetsen van het inrichtingsplan, het strategisch plan en het jaarplan voor 2020. Het organisatieonderdeel Ruimte zal voor deze werkzaamheden een accounthouder aanwijzen.

Kanttekeningen

- 1.1 Op onderdelen is nadere uitwerking van de ROM nog nodig.
Zoals ook door PwC is geconstateerd verdient het businessplan van de ROM op onderdelen nog nadere uitwerking. In aanloop naar het besluit tot oprichting zullen de volgende zaken worden opgepakt: een inrichtingsplan (met o.a. het personeelsplan en de inrichting van de P&C cyclus en de daarbij behorende informatievoorziening), een strategisch plan (met een aantal uitgangspunten voor de middellange termijn en een jaarplan (wat gaat de ROM in 2020 doen)).
- 1.2 De oprichting van de ROM maakt redesign van de EBU noodzakelijk.
De ROM richt zich op business development en financiering van bedrijven en initiatieven gericht op verdienmodellen binnen het raamwerk van de maatschappelijk economische opgaven, zoals die binnen REA met partners in de regio Triple Helix samenwerking zijn opgesteld.

De oprichting van de ROM leidt tot een heroriëntatie op de werkzaamheden van de EBU. De EBU is in de nieuwe situatie verantwoordelijk voor:

- netwerken, advisering en ondersteuning lobby rond maatschappelijk economische opgaven;
- (adviseren over) het opnemen van maatschappelijke initiatieven (individueel en incidenteel gefinancierd).
- het stimuleren van samenwerkingsverbanden binnen het netwerk die mogelijk leiden tot plannen die in aanmerking kunnen komen voor business development en mogelijke financiering bij -en ter beoordeling van- de ROM.

Op basis van bovenstaande rolverdeling dient de EBU haar werkzaamheden en organisatie het komend jaar aan te passen. Samen met de provincie en de gemeenten Amersfoort en Hilversum hebben we daarom de EBU opdracht gegeven voor een re-design. Uitgangspunt daarbij is dat de bekostiging vanuit de overheidspartijen vanaf 2021 gehalveerd kan worden. De dan vrijkomende middelen kunnen worden ingezet voor de exploitatie van de ROM.

2020 is een overgangsjaar, waarbij de EBU een voorstel voor een redesign zal doen en de organisatie daar op kan aanpassen.

Beslispunt

- 2 In te stemmen met mede-oprichten van en deelname aan de Regionale Samenwerkingsmaatschappij Regio Utrecht B.V. volgens de bijgevoegde concept-akte van oprichting en statuten.

Argumenten

- 2.1 Voor het onderbrengen van een Proof of Concept (POC) Fonds is een aparte juridische structuur nodig.
In de ROM zal ook het bestaande Healthier Urban Living Proof of Concept (POC) fonds worden opgenomen. Het Ministerie van EZK wordt door een bijdrage aan de ROM Fond BV aandeelhouder van de ROM Regio Utrecht B.V. Aangezien het Ministerie van EZK geen aandeelhouder is en kan zijn van . POC fonds is voor de aansturing van dit fonds een aparte juridische structuur nodig in de vorm van een Regionale Samenwerkingsmaatschappij Regio Utrecht BV. Deze structuur maakt het ook mogelijk om eventuele nieuwe fondsen in de toekomst in onder te brengen. Deze BV maakt in haar functioneren gebruik van de hoofdstructuur van de ROM BV (RvC, directie).

Beslispunt

- 3 Het restant van de reserve "co-financiering Pieken in de Delta" te bestemmen voor de ROM en 0,175 miljoen euro te onttrekken voor opstartkosten en een bijdrage aan de exploitatiekosten in 2020.

Argumenten

- 3.1 In 2020 start de ROM haar werkzaamheden en is een bijdrage aan de exploitatie nodig.
Voor 2020 willen wij bijdragen in de exploitatie van de ROM via een onttrekking aan de reserve "co-financiering Pieken in de Delta". De reserve is nu 0,258 miljoen euro groot en deze middelen waren oorspronkelijk bestemd voor projecten die de innovatieve concurrentiekracht van Utrecht versterken en worden ingezet voor de Economische Agenda Utrecht. Het oprichten van de ROM ligt in het verlengde hiervan. De gemeentelijke bijdrage zal in 2020 worden aangewend voor de opstartkosten en eerste exploitatiefase van de ROM en beschikbaar worden gesteld op basis van het jaarplan 2020. De inzet van de resterende middelen in de reserve (0,083 miljoen euro) wordt op basis van de verdere planuitwerking van de ROM bepaald.

Opgesteld door Ontwikkelorganisatie Ruimte
Creemers, D.A.M.L. (Nick)
Kenmerk 5823048/20191210
Vergadering
Vergaderdatum
Jaargang en nummer
Beleidsveld Economische Zaken

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) Regio Utrecht

besluit

- 1 In te stemmen met mede-oprichten van en deelname aan de ROM Regio Utrecht B.V. volgens de bijgevoegde concept-akte van oprichting en statuten.
- 2 In te stemmen met mede-oprichten van en deelname aan de Regionale Samenwerkingsmaatschappij Regio Utrecht B.V. volgens de bijgevoegde concept-akte van oprichting en statuten.
- 3 Het restant van de reserve "co-financiering Pieken in de Delta" te bestemmen voor de ROM en 0,175 miljoen euro te onttrekken voor opstartkosten en een bijdrage aan de exploitatiekosten in 2020.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op

De griffier	De voorzitter gemeenteraad
mr. M. van Hall	mr. J.H.C. van Zanen